

Enkele maanden geleden kregen we tot onze vreugde het goede nieuws, dat het Fidesco-project in Rwanda voor de komende drie jaar is geselecteerd door de bisschoppelijke Adventsactie.

Reisverslag Rwanda 13 – 19 juni 2016

Voor Fidesco een prachtige kans om meer bekendheid te geven aan dit project en om, net zoals dat in voorgaande jaren gelukt is voor de projecten in DR Congo en Roemenië, een groot bedrag in te zamelen voor dit project. Adventsactie hoopt per jaar een bedrag van 70.000 euro bij te dragen. Daar staat tegenover, dat we met Fidesco al het mogelijke doen om mee te werken aan deze Adventsactie, onder andere door middel van presentaties in diverse parochies, het ontwikkelen van een kinderboekje en het spelen van een musical. Een eerste belangrijke stap in onze campagne was ons bezoek aan Rwanda, om met eigen ogen zicht te krijgen op al het werk dat daar gebeurt.

Samen op pad

Zo gingen we in de week van 13 juni op pad, onze communicatie-medewerkster Hilde Sluiter, Beate Gloudemans van Adventsactie en Johannes en ik. Bepakt met video- en foto-camera's, om ons bezoek zoveel mogelijk in beeld en geluid te kunnen vastleggen. We waren erg blij, dat de verantwoordelijke van Fidesco Internationaal, Karel Dekempe, ons heeft vergezeld op onze reis. Hij kent Rwanda heel erg goed, omdat hij er zelf als vrijwilliger heeft gewerkt en het land al talloze keren heeft bezocht. Hij spreekt ook de taal van het land, Kinyarwanda. Zo kon hij veel voor ons vertalen en ook ons ook zeer veel informatie over het land en het project geven. Voor degenen die Duits kunnen lezen: op www.fidesco.de is

een verslag van zijn hand van de reis te lezen.

Terrein in Kigali

Het centrum Cyprien et Daphrose Rugamba (CECYDAR) waar de straatkinderen worden opgevangen, maakt deel uit van een groter terrein, dat toebehoort aan de gemeenschap Emmanuel in Rwanda. Er zijn hier diverse kantoren en enkele slaapkamers, een huis voor de priesters, een huis voor een zestal toegewijde zusters in het celibaat, een kerk met ongeveer 500 zitplaatsen, een aanbiddingskapel met 24-uurs aanbidding en ook nog een nieuwe Mariagrot en kapel. Bovendien is er een groot stuk land, dat sinds afgelopen jaar – na de aanleg van een irrigatiesysteem – gebruikt wordt

Johannes, Beate, Hilde, Miriam
(v.l.n.r.)

als landbouwgebied. Een gedeelte van de opbrengst hiervan is voor de voedselvoorziening van de kinderen, de rest van de producten wordt verkocht.

Beate, Hilde en Karel overnachtten in het gastenverblijf, Johannes en ik kregen onderdak bij Joseph Bitega – directeur van CECYDAR – en zijn vrouw Caritas. Op die manier konden we een kijkje krijgen in een Rwandees gezin, waar niet anders dan bij ons de smartphone intussen een centrale plaats inneemt, maar waar we ook een groot geloof ontmoetten en samen met hen konden bidden.

Het bezoek aan het centrum

Het centrum CECYDAR omvat een tweetal slaapzalen met stapelbedden voor de kinderen, een eetruimte, een keuken, een ruimte met toiletten en douches, een klaslokaal en een ruimte met bureaus voor de diverse medewerkers. Ook is er een kleine ruimte, die ingericht gaat worden als winkelje, waar de landbouwproducten worden verkocht. We hebben er gesproken met de directeur, een sociaal werkster, een pedagogisch medewerker die contact legt met de kinderen op straat, en met de kinderen zelf.

Bij het eerste bezoek merkte ik tegenover Françoise, een van de begeleiders op, dat ik het wel heel vervelend vond dat ik niet met de kinderen kon praten. O, maar dat is toch geen probleem, ik vertaal wel, zei ze en had in een mum van tijd al de kinderen, die net aan het spelen waren, bij elkaar in het klaslokaal en zei: 'Vraag maar wat je wilt'. En zo stond ik daar plotseling voor de hele groep.

Thierry

Net als bij mijn bezoek aan de Roma-families in Boekarest (2014) overviel me een gevoel van schaamte-je dringt zomaar binnen in het leven van mensen die je helemaal niet kent, overvalt hen met je vragen en wil zoveel mogelijk foto's van hen hebben. Maar de kinderen waren heel open en spontaan en maakten er helemaal geen probleem van. Ze vertelden wat ze graag zouden willen worden en ik was onder de indruk van hun ambities: dokter, piloot, president van de republiek....maar wat me vooral raakte, was dat meerdere kinderen deden dat ze later graag arme kinderen, straatkinderen zoals zij, zouden willen helpen. Of het nu ook door de malaria-tabletten kwam weet ik niet, maar op een gegeven moment liepen de tranen over mijn wangen. Ik denk dat ik hier in de vreugde en openheid van deze arme kinderen mocht ondervinden wat het is om Christus te ontmoeten in de armen.

Thierry

'Het project' kreeg een persoonlijk gezicht: we ontmoetten Olivier, Moubarak en Bilari, en konden hun levensgeschiedenis optekenen (zie later). Een van de kinderen, die pas sinds enkele dagen in dit Fidesco-project was, maakte een bijzondere indruk op ons: Thierry. Een klein mannetje, dat zelf beweerde twaalf jaar te zijn maar er hooguit uitzag als een jongen van acht. Nu zou dat wel kunnen, omdat straatkinderen vaak ondervoed zijn en daardoor een groeiachterstand oplopen. Maar ze vertellen ook niet altijd de waarheid, dus dit is een van de dingen die nader uitgezocht moeten worden. Thierry is opgepakt door de politie en naar het centrum gebracht. Zijn vader is overleden en zijn moeder, die vier kinderen van vier verschillende mannen heeft, is aan de drank. Hij heeft een tijd bij zijn oma gewoond, maar ook zij is aan de drank. In de komende tijd zal een medewerker van

het centrum zijn moeder en oma op gaan sporen en wordt onderzocht wat er voor hem gedaan kan worden. We hopen Thierry in de komende maanden te gaan volgen en daar verslag van te leggen.

Op reis

Na het bezoek aan het centrum zijn we op reis gegaan naar Butare, om daar enkele oud-straatkinderen te bezoeken. Op de kaart zijn het naar Butare (tegenwoordig heet het Huye) maar 126 km, maar doordat de kwaliteit van de wegen anders is dan in Europa, duurde de reis meerdere uren. Bovendien kreeg een van de auto's ook nog eens pech: een kokende motor, door een gebrek aan koelwater.

Contact door liedjes te zingen

We vormden toen we daar langs de weg stilstonden met onze groep 'muzungu's' (witten) een bijzondere attractie. Al snel verzamelde zich een flink aantal kinderen, dat absoluut geen haast had en ons aandachtig gadesloeg. Beate stelde voor contact met hen te leggen door liedjes met gebaren te zingen en al gauw waren we met de hele groep "hoofd en schouders, knie en teen" aan het doen.

Water van goedwillende buurtbewoners koelde de motor af. We reden weer verder.

Uiteindelijk kon de auto na een periode van afkoeling weer gestart worden en kwamen we in het donker aan bij de Franse Fidesco-vrijwilligers Etienne en Estelle Hebert en hun drie kinderen. Met hen hebben we samen de avond doorgebracht – een goede gelegenheid om hun woon- en leefsituatie van nabij te leren kennen. →

Etienne en Estelle Hebert en hun drie kinderen

Drie succes-verhalen

De volgende ochtend hadden we een gesprek met **Emmanuel**, een voormalig straatkind, die nu als journalist bij de radio werkt. Hij heeft rechten gestudeerd en hoopt die studie nog voort te zetten, zodat hij advocaat kan worden. Een mooi getuigenis van een jongen die door de hulp en opvang van dit Fidesco-project nu zelfstandig een bestaan kan opbouwen.

We interviewden Emmanuel, een voormalig straatkind, die nu als journalist werkt.

Salomon met zijn geadopteerde zoon Emmanuel

Daarna bezochten we **Salomon**, een voormalig straatkind die metselaar is, getrouwd en vader van twee jonge kinderen. Hij heeft ook een jongen van ongeveer twaalf jaar geadopteerd, Emmanuel, die vorig jaar ook een tijd in CECYDAR is geweest. Een bijzonder verhaal: een straatkind, dat zelf weer een straatkind heeft opgenomen. We bezochten de lokale school van Emmanuel waar we spontaan getraceerd werden op mooie liederen.

Ten slotte gingen we op visite bij **Olivier**, zestien jaar oud, die twee weken geleden het centrum in Kigali heeft verlaten en nu bij zijn oma woont. Zijn vader is hertrouwd en deze nieuwe vrouw accepteerde Olivier niet, zo is hij op straat beland. Zijn oma is heel blij, dat Olivier nu bij haar woont. Olivier doet het helaas niet zo goed op school, hij heeft een flinke leerachterstand en zit bij veel jongere kinderen in de klas, wat hij maar niks vindt.

Het centrum probeert nu, of hij al naar een beroepsopleiding kan om een vak te leren. Hij heeft van het centrum ook een kip en een geit gekregen, zodat hij kan leren voor deze dieren te zorgen en een bijdrage kan leveren aan het huishouden van oma. De oma, een levendige en goedlachse vrouw, heeft ons ontvangen op de binnenplaats van haar huis – een groot huis voor Rwandese begrippen en ze heeft zelfs een eigen koe! Aan het eind van het bezoek vroeg ze ons om gebed en zo stonden we daar, in de avondschemering, in een kring, zongen een lied (de melodie van een oud Duits kerklied, nog uit de Duitse kolonisatie!) en baden het Onzevader, elk in zijn eigen taal. Ook weer een heel bijzonder moment, waarop we de wereldwijde verbondenheid in het geloof mochten beleven.

Na een lange en vermoeiende terugreis werden we warm ontvangen in het huis van Caritas en Joseph, en wachtte er een enorm diner op ons en op de leden van het bestuur van CECYDAR. Een heel gastvrij Afrikaans onthaal!

Bezoek aan het NCC: National Committee for Children

Deze commissie is ongeveer vijf jaar geleden opgericht, vanuit het Ministerie voor het gezin. Zij houdt zich bezig met de rechten van de kinderen in het land, ook van de vluchtelingen, en werkt samen met allerlei netwerken en structuren die zich bezighouden met kinderen. Het centrum CECYDAR is goed bekend bij het NCC. →

Olivier en zijn oma

Mw. Dr. Claudine Uwera Kanyamanza op tv

De voorzitter, Mw. Dr. Claudine Uwera Kanyamanza, psychologe, heeft het centrum zelf bezocht en noemde het een goed gespecialiseerd en georganiseerd centrum, dat ook gevraagd wordt om advies aan vergelijkbare organisaties te geven. Het NCC is gefocust op re-integratie van de kinderen in de gezinnen en verleent financiële steun aan CECYDAR, wetend dat die steun niet genoeg is.

Ons team bij NCC

'It's a big issue'

Het was een boeiend gesprek, mevrouw Uwera maakte een zeer betrokken indruk: 'for me it (het probleem van de straatkinderen) is a big issue'. 'We móeten er zijn voor de kinderen. Problemen moeten in de gezinnen worden opgelost, het is van belang niet alleen de kinderen, maar het hele gezin te helpen. We moeten onze traditionele waarden herstellen, de sociale cohesie in de samenleving. Hoe kunnen we de kinderen er op voorbereiden, zelf later hun eigen gezin te stichten?' Zij vertelde ook dat er ouders zijn die hun kinderen de straat op sturen, in de hoop dat er een organisatie voor hen zal zorgen. Ze waarschuwt de organisaties die met straatkinderen werken hier alert op te zijn. Een oplossing voor dit probleem zag zij nog niet. Eerder die week zagen we haar al op de nationale televisie waar zij in een interview op kwam voor de Rwandese kinderen.

De straatkinderen van Kigali

Een medewerker van NCC heeft ons daarna begeleid naar een van de plekken in de stad, waar veel straatkinderen rondhangen: een groot busstation, waar het altijd een drukte van belang is en het mogelijk is om te bedelen of door het doen van kleine klusjes – of diefstalletjes – te overleven. De ontmoeting met de kinderen verliep een beetje anders dan we dachten. Het betrof een groepje kinderen, die al een tijdlang gevolgd werden door Olivier, een straatwerker van ons Fidesco project. Hij heeft regelmatig contact met de kinderen op straat en probeert hen er toe te brengen om zich vrijwillig te laten opnemen in het centrum. Bij onze aankomst zaten er zo'n 15 a 20 kinderen op ons te wachten. Ze stelden zich ook allemaal keurig aan ons voor door ons een hand te geven en gingen toen weer zitten. Als ze 'de beurt' kregen om iets te vertellen, stonden ze ook keurig netjes op.

Wat ons raakte in de gesprekken met hen was de onderlinge solidariteit, ze helpen elkaar om te overleven. Een van de kinderen vertelde bijvoorbeeld dat er als een van hen ziek is, ze met elkaar proberen geld bij elkaar te krijgen voor een doktersbezoek. Toen ik hen vertelde, dat we vanuit Nederland hen willen helpen en ook geld voor het centrum willen inzamelen, vroeg een van de jongens gelijk geïnteresseerd wanneer dat geld precies zou komen. Niet alle kinderen kunnen in het project worden opgenomen: ze mogen bijvoorbeeld niet afkomstig zijn uit gebieden die te ver weg van Kigali zijn, omdat anders de middelen (vervoer) ontbreken om hun families van herkomst te traceren.

Cyprien en Daphrose Rugamba

Het centrum voor de straatkinderen is opgericht in 1992 door Cyprien en Daphrose Rugamba en draagt nu ook hun naam: **Centre Cyprien et Daphrose Rugamba**. Zij werden als een van de eersten vermoord tijdens de genocide, op 7 april 1994. Ze waren bekend in het hele land als mensen die zich inzetten voor de verzoening tussen de diverse groepen in de bevolking. Samen met Karel Dekempe hebben wij het huis bezocht waar ze met zes van hun tien kinderen vermoord zijn en in de tuin liggen begraven. Karel was in augustus 1994 al samen met Jean Luc Moens, correspondent van de Gemeenschap Emmanuel voor Rwanda, in Kigali om op zoek te →

'Straatschoffies' in Kigali

Johannes en Miriam
bij het graf van Cyprien
en Daphrose Rugamba

De Gemeenschap Emmanuel in Rwanda

gaan naar de leden van de Rwandese Gemeenschap. Hij heeft bij eerdere bezoeken aan Rwanda Cyprien en Daphrose ook mogen ontmoeten. In oktober 2015 is het zaligverklaringsproces voor dit echtpaar begonnen. We hebben met elkaar gebeden bij hun graf, met name voor de echtparen in moeilijkheden. Cyprien en Daphrose hebben namelijk een heel moeilijke tijd in hun huwelijk doorgemaakt. Ze hebben zelfs zo'n acht maanden gescheiden van elkaar geleefd. Cyprien heeft ook een lange periode van geloofscrisis meegemaakt, maar is weer tot bekering gekomen. Na hun bekering hebben ze zich beiden met hart en ziel ingezet voor de armen in hun land.

Cyprien en Daphrose waren de eerste verantwoordelijken voor de gemeenschap Emmanuel in Rwanda. Zij stichtten deze gemeenschap in 1990. Bij hun dood waren er al meer dan 100 leden en nu zijn het er ongeveer 1400. We mochten aan het eind van ons bezoek deelnemen aan een weekend van de gemeenschap – een vreugdevol samenzijn met zang, aanbidding, een lezing over Paray le Monial en een gezellige gezamenlijke maaltijd.

Een prachtige afsluiting van onze reis, waar we naast armoede en diepe verwondingen door de genocide ook een enorme vreugde en hartelijkheid en een levend geloof mochten ondervinden.

Miriam Witt

Laat Rwandese straatkinderen reïntegreren in de samenleving

De geschiedenis van ieder straatkind is uniek. Sommigen zijn wezen en eindigen op straat omdat niemand voor hen zorgt. Anderen zijn slachtoffer geworden van armoede en hebben hun familie verlaten in de hoop meer geluk te vinden in de straten van de stad, of simpelweg iets te eten.

Om deze kinderen van de straat te redden en hen een toekomst te geven, heeft Fidesco in Rwanda een project gesticht: een centrum voor straatkinderen dat voor onderdak en scholing zorgt. CECYDAR is ervan overtuigd dat de natuurlijke omgeving van een kind altijd zijn familie is. Met alle middelen streeft het centrum ernaar om het kind zo spoedig mogelijk te reïntegreren in een familiale omgeving. Dat kan zijn natuurlijke gezin zijn, verdere familie of een pleeggezin. Bij de hereniging worden maatregelen getroffen qua financiële steun voor de families. Vervolgens monitort CECYDAR de behoeften van de herenigde kinderen op het korte, middellange en lange termijn om zo te voorkomen dat de kinderen terugkeren naar de straat.

Geselecteerd
projectpartner van
Adventsactie 2016
ADVENTSACTIE

